

EN 473 'e göre Personel Sertifikalandırma ve Tahribatsız Muayene Personeli Sertifikasının Basınçlı Kaplar Direktifine (97/23/EC, Article 13) Uygunluğunun Sağlanması

Hazırlayan: C. Hakan Gür (Prof.Dr.)
TURK-NDT Bşk. Yrd.

Nisan 2007 'de kurulan, EFNDT ve ICNDT tam üyesi olan Tahribatsız Muayene Cemiyeti 'nin bu bilgi dokümanının amacı, tahribatsız muayene alanında çalışan, hizmet veren ve alan kişi ve kuruluşlara eğitim ve belgelendirme hususlarında aydınlatıcı ve güncel bilgiler aktarmaktır. Bu dokümanı geliştirmek ve güncellemek için sektörümüzdeki uzmanların ve yetkililerin katkısını bekliyoruz.

Bu doküman, tahribatsız muayene personel sertifikalandırma alanında EN 473 'e göre belgelendirme ve Basınçlı Kaplar Direktifine (PED 97/23/EC) göre uygunluk onayı kurallarını aktarmaktadır.

EN 473 'e göre belgelendirme ve basınçlı kaplar direktifine göre tahribatsız muayene personeli belgesinin onayı arasında kural, kapsam, uygulama ve üst kuruluş farklılıkları mevcuttur.

EN 473 'e göre belgelendirme için üst kuruluş Avrupa Akreditasyon İşbirliği (EA : European cooperation for Accreditation - <http://www.european-accreditation.org/content/home/home.htm>) ve basınçlı kaplar direktifine göre sertifika onayı için üst kuruluş Avrupa Komisyonu (European Commission "nando" - <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/>) 'dur.

Örneğin, ülkemizde EN 473 'e göre personel belgelendirmesi yapan kuruluşlar EN ISO 17024 çerçevesinde TÜRKAK tarafından akredite olduklarında, verdikleri sertifikalar EA aracılığıyla uluslararası tanınırlık kazanmaktadır; diğer taraftan TÜRKAK 'tan akredite kuruluşların verdikleri tahribatsız muayene sertifikalarının basınçlı kaplar direktifine uygunluk onayı yapmaya yetkili kuruluşlar ise Sanayi Bakanlığı tarafından Avrupa Komisyonu 'na bildirilmektedir. Almanya'da ise EN 473 'e göre belgelendirme yapan kuruluşlar DAKKS tarafından akredite ise, verdikleri sertifikalar EA aracılığıyla uluslararası tanınırlık kazanmaktadır; Dakks tarafından akredite kuruluşların verdikleri tahribatsız muayene sertifikalarının basınçlı kaplar direktifine uygunluğunu onaylama yetkisine sahip üçüncü taraf kuruluşları ve diğer onaylanmış kuruluşlar ise ZLS (Zentralstelle der Länder für Sicherheitstechnik - Federal Güvenlik Tekniği Merkezi) tarafından Avrupa Komisyonu 'na bildirilmektedir.

1. EN 473 'e göre Personel Belgelendirme

EN 473 'e göre personel belgelendiren kuruluşlar (EN 473 Madde 5.2.1), EN ISO/IEC 17024 şartlarını yerine getirmelidir. Ülkemizde, personel belgelendirme kuruluşlarının denetlenmesinde ve akredite edilmesinde yetkili ulusal kurum TÜRKAK 'tır.

Avrupa Birliği üyesi ve aday ülkelerin ulusal Akreditasyon Kurumları, Çok Taraflı Anlaşma (MLA) çerçevesinde üyelerinin akredite ettiği kuruluşlar tarafından verilen sertifikaların eşdeğerlik, güvenilirlik ve kabulünü sağlamaktadırlar.

TÜRKAK, Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) 'nin tam üyesidir ve personel belgelendirme kuruluşlarına verdiği akreditasyon belgelerinin uluslararası tanınırlığını sağlayan çok taraflı tanıma anlaşmasını 2008'de imzalamıştır. TÜRKAK tarafından EN 473 ve EN ISO 17024 'e göre akredite olan tahribatsız Muayene Personel Sertifikalandırma Kuruluşlarının isimlerine ve akreditasyon kapsamlarına,

<http://www.turkak.org.tr/online/search/akredite.asp?action=search>

sayfasından ulaşılabilir. TSE, ODTÜ Tahribatsız Muayene Personel Sertifikalandırma Merkezi ve UGETAM bu alanda akredite kuruluşlardır.

Almanya Akreditasyon Kurumu (Dakks) tarafından EN 473 ve EN ISO 17024 'e göre akredite olan Tahribatsız Muayene Personel Sertifikalandırma Kuruluşlarının isimlerine ve akreditasyon kapsamlarına,

<http://www.dakks.de/node/338>

sayfasından ulaşılabilir. Alman Tahribatsız Muayene Cemiyeti (DGZfP) ve SECTOR Cert, bu alanda akredite durumdadır.

İngiliz Akreditasyon Kurumu (UKAS) tarafından EN 473 ve EN ISO 17024 'e göre akredite olan Tahribatsız Muayene Personel Sertifikalandırma Kuruluşlarının isimlerine ve akreditasyon kapsamlarına, <http://www.ukas.com/about-accreditation/accredited-bodies/certification-body-schedules-PERS.asp> sayfasından ulaşılabilir. İngiliz Tahribatsız Muayene Cemiyeti (BINDT), TWI, RTC bu alanda akreditedir.

Fransız Akreditasyon Kurumu (COFRAC) tarafından EN 473 ve EN ISO 17024 'e göre akredite olan Tahribatsız Muayene Personel Sertifikalandırma Kuruluşlarının isimlerine ve akreditasyon kapsamlarına, <http://www.cofrac.fr/fr/organismes/index.php> sayfasından ulaşılabilir. Fransız Tahribatsız Muayene Cemiyeti (COFREND) ve Belçika Tahribatsız Muayene Cemiyeti (B.A.N.T.) bu alanda akredite görünmektedir.

Ülkemizde faaliyet gösteren yurtdışı personel belgelendirme kuruluşlarının MLA çerçevesinde uluslararası tanınırlıklarının kontrolü için <http://www.european-accreditation.org/content/mla/scopes.htm> internet sayfası ve EA-01/08 dokümanı sürekli takip edilmelidir. Çünkü, ülkelerin Ulusal Akreditasyon Kurumları üst kuruluş tarafından düzenli olarak denetlenmekte ve olumsuz durumlar oluştuğunda uluslararası tanınırlıkları askıya alınabilmekte veya iptal edilebilmektedir.

2. Basınçlı Ekipmanlar Direktifine göre Tahribatsız Muayene Personelinin Belge Onayı

Basınçlı Ekipmanlar Direktifi 'nin tahribatsız muayene ile ilgili bölümleri şunlardır:

- Madde 14, Paragraf 1: İlgili Bakanlık, yönetmeliğin Ek-I 'in 3.2.2 maddesinde ve 3.1.3 maddesinde bildirilen görevleri yerine getirmek amacı ile Tanınmış Üçüncü Taraf Kuruluşlarını (RTPO: *Recognized Third Party Organization*) ve görev kapsamlarını Komisyona ve AB üyesi ülkelere bildirir.
- Ek I, Paragraf 3.1.3: Basınçlı ekipman ve donanımlar için sabit birleştirmelerin tahribatsız testleri uygun nitelikteki personel tarafından yapılmalıdır. Risk kategorisi III ve IV olan basınçlı ekipman için personel, RTPO tarafından onaylanmalıdır.

Basınçlı Ekipmanlar Yönetmeliği'ne göre tahribatsız muayene belgesi için üç seçenek vardır:

- A:** RTPO aynı zamanda, EN 473 'ün şartlarını sağlayan ve EN 473 Madde 5.2.1 'e göre EN ISO 17024 'ün şartlarını sağlayan bir belgelendirme kuruluşu ise, bu RTPO tarafından EN 473 'e göre verilen belgeler için ek işlem gerekmez. Sadece belgede PED 97/23/EC Ek-I, Madde 3.1.3 ve EN 473'e uygunluk yazılı olmalıdır.
- B:** RTPO olmayan ancak personel belgelendirmesi için EN 473 ve EN ISO 17024 'ün şartlarını sağlayan bir belgelendirme kuruluşu tarafından verilmiş olan sertifikalar, RTPO tarafından onaylanabilir.
- C:** EN 473 dışındaki standarda göre verilen belgeler, bir RTPO tarafından uygunluk değerlendirmesini ve yazılı onayı gerektirir. Belge onayı için aday, EN 473'e uygun bir sınavda ve basınçlı ekipmanın sabit birleşmeleri için hazırlanan muayene talimatına göre en az bir pratik sınavda başarılı olmalıdır.

Basınçlı Ekipmanlar Direktifi Ek. 1 3.1.3. çerçevesinde Kategori III ve IV deki ekipmanların sabit bağlantılarında tahribatsız muayene işini yapan personelin belgelerini onaylama yetkisine sahip üçüncü taraf kuruluşlara (*Avrupa Komisyonu'na ülkeleri tarafından bildirilmiş kuruluşlar, RTPO*)

<http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=notifiedbody.main>

sayfasından ulaşılıp, 97/23/EC kapsamında tahribatsız muayene personel belge onayının "Approval of non-destructive testing personnel" olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Basınçlı kaplar direktifine uygunluk onayı için yetkili olan kuruluşların bazıları: COFREND, DGZfP, ÖGZfP, SECTOR Cert, TSE, TÜV Nord Systems, TWI.